

Folkbildning för sexuell frigörelse

Eva Björklund

Mariela Castro på ABF i Stockholm. Foto Torbjörn Björkman

Katasalen på ABF i Stockholm var fylld till brädden, nästan 200 inne, och omkring 50 utanför. Det var när Mariela Castro och Alberto Roque skulle berätta om kubanska Cenesex, Centrum för sexualupplysning. De befann sig i Stockholm på inbjudan av Svensk-Kubanska föreningen, på väg till "sexoGöteborg", som WAS 19e kongress har döpts till (World Association for Sexual Health).

Mariela Castro är pedagog och sexolog och chef för Kubas motsvarighet till RFSU, Cenesex, Centrum för Sexualupplysning. Hon och Cenesex har rönt stor internationell uppmärksamhet för sitt framgångsrika arbete mot homofobi, för HBT-personers rättigheter och frihet från diskriminering. Nyligen gick Mariela Castro i täten för en färgsprakande parad för sexuell mångfald, på Havannas huvudgata, La Rampa. Det var med anledning av

Internationella dagen mot Homofobi, 17 maj, som sedan tre år firas på Kuba. Kubanerna har även rönt uppmärksamhet för sin framgångsrika kamp mot HIV och AIDS.

Med Mariela deltog också Alberto Roque som är läkare och medlem i SOCUMES, Kubas Tvärvetenskapliga Sexologisällskap och dess representant i ILGA (International Lesbian and Gay Association). Han är ansvarig samordnare för Cenesex avdelning för sexuell mångfald.

De berättade om hur sexualupplysning, sexualpolitik och kampen mot homofobi vuxit fram (se sammanställning nästa sida) och gjort Kuba till ett föregångsland på området. Trots det hänger diskrimineringen av homosexuella på 60- och 70-talet kvar i den mediala och politiska propagandabilden av Kuba.

Mariela och Alberto satte in utvecklingen i sitt sammanhang. Kuba ingår i den värld som präglats av det judisk-kristna patriarkala arvet. Till det kom afrikansk synkretism med slavhandeln och sedan en lång tradition av nationell befrielsekamp som identifierades med manligt mod. När revolutionen identifierade sig med solidaritet, rättvisa, kvinnlig frigörelse och avskaffandet av rasdiskriminering omfattades inte de homosexuella. Men det var inte diskrimineringen den första tiden som var specifikt för Kuba, utan kanske förväntningarna, att den revolutionära socialismen skulle gå före även på detta område. Och med Kvinnoförbundet som pådrivare sedan 70-talet började de uppfyllas i allt snabbare takt. Men mycket återstår även på Kuba.

Detta jobbar Kvinnoförbundet och Cenesex med, som pådrivare, men inte ensamt. De har nu fått med sig andra folkrörelser och institutioner, parti och ungdomsförbund, men motstånd finns också kvar.

"Men vi kan inte låta det hindra oss" sa Mariela. "Det kan ta längre tid än vad jag tänkt mig, men med lagstiftning, folkbildning och utbildning, och exemplets makt, kommer medvetenheten att påverkas, mogna, för nästa steg på väg till målet att befria oss från patriarkat, homofobi, okunskap och fördomar som kringgärdar sexualiteten."

Alberto berättade om Cenesex hemsida med avsnitt för sexuell mångfald, för det lesbiska nätverket Orami, filmklubbar i alla län, erotisk konst mm. "Konsten väcker eftertanke," sa han. "Vi är säkra på att vi kommer att övervinna fördomsdjävlarerna".

Mariela berättade om kurser för polis och advokater, och ett advokatkontor som specialiserat sig på HBT-frågor. Och om förslaget till ny familjelag där respekt för sexuell läggning, genusidentiteter och familjebildning, andra än de traditionella, finns med. Äktenskapsfrågan är en stötesten på Kuba också. Så lagförslaget tar den svenska vägen, först partnerskap, för att på sikt bryta det kyrkliga motståndet mot samkönade äktenskap.